

16 Σεπτεμβρίου 2021

Άγιος Νικόλαος Καβάσιλας: Η Παναγία διεφύλαξε κατά τρόπο λαμπρό την ανθρώπινη φύση ανόθευτη από κάθετι ξένο

/ [Σοφίας Πατερικής Απαύγασμα](#)

Η Γέννησις της Θεοτόκου.

Ομιλία: Εις την Υπερένδοξον της Υπεραγίας Δεσποίνης ημών Θεοτόκου Γέννησιν

(Επιμέλεια Στέλιος Κούκος)

Συνέχεια από εδώ: <http://www.pemptousia.gr/?p=321815>

Γι' αυτό το λόγο ήταν επόμενο στη γέννηση της Πανάγνου να μην μπορή τίποτε να εισφέρει η φύση, αλλά να την πραγματοποιήση εξ ολοκλήρου αυτός που προσκλήθηκε. Ήταν επόμενο, αφήνοντας κατά μέρος τη φύση, να δημιουργήση ο Θεός τη Μακαρία, για να το πούμε έτσι, κατά τρόπον άμεσο, όπως τον πρώτο άνθρωπο. Επειδή βέβαια πολύ κανονικά και κατ' εξοχήν είναι πρώτος άνθρωπος η Παρθένος, αυτή που πρώτη και μόνη φανέρωσε την ανθρώπινη φύση.

Κι αυτό έχει ως εξής:

5. Ανάμεσα στα πολλά δώρα που ο Θεός έχει ήδη δώσει στους ανθρώπους ή επρόκειτο να δώσει, σαν βραβεία στον αγώνα για την τήρηση των πρώτων, εκείνο που περισσότερο από όλα δημιουργεί τον άνθρωπο, η συγκεφαλαίωση όλων, είναι το να αγαπά με τρόπο καθαρό το Θεό, το να ζη έλλογα, το να κυριαρχή τα πάθη του και να είναι σ' αυτόν άγνωστη και η παραμικρή αμαρτία. Τη δύναμη δε που χρειάζεται για να ζούμε κατ' αυτόν τον τρόπο και να είμαστε ανώτεροι και απόλυτα καθαροί από κάθε κακία την έβαλε ο Θεός μέσα μας την ώρα της δημιουργίας, ώστε στην αρχή μεν να υπερνικούμε την αμαρτία όχι χωρίς κόπους, αλλά με αγώνα, αφού δε παρουσιάσουμε και αξιοποιήσουμε μέχρι τέλους όλες τις δικές μας δυνατότητες, να σταματούν τότε οι κόποι και να είμαστε αγαθοί και να μένουμε αναμάρτητοι χωρίς αγώνες, έχοντας επιτύχει και αυτή την αφθαρσία του σώματος.

Γιατί αλλιώς, το να είναι ο άνθρωπος κατ' αυτόν τον τρόπο δημιουργημένος, δεν θα ήταν βέβαια πράγμα λογικό. Γιατί, αν τόσο πολύ έκλινε προς την αμαρτία η φύση μας, ώστε μολονότι αγωνιζόμαστε με όλα τα μέσα εναντίον της, να μη μπορούμε να μείνουμε εντελώς καθαροί από τα τραύματά της και το κακό ήταν μ' αυτόν τον τρόπο μέσα μας αμετακίνητο, θα ήμασταν πριν απ' όλα χειρότεροι κι απ' αυτά τα άλογα ζώα, στα οποία δεν υπάρχει τίποτε το κακό.

Εξ άλλου θα ήταν αδύνατον να μην κατηγορήσουμε σ' αυτή την περίπτωση το Δημιουργό, τόσο ως μη εξ ολοκλήρου αγαθό και ως αίτιο κακών, όσο και ως μη δικαιοκρίτη πάντοτε αφού ζητεί από μας αυτά που δεν κατέθεσε στη φύση μας και κρίνοντάς μας απαιτεί ανταπόδοση για όλες τις αμαρτίες, μολονότι ο ίδιος δεν ώπλισε τον άνθρωπο εναντίον όλων. Αν πάλι μας είχε συνδέσει από την αρχή με τις καλές πράξεις, έτσι ώστε να είμαστε αγαθοί χωρίς οι ίδιοι να έχουμε αγωνισθή στο παραμικρό, θα ήταν ασφαλώς αδύνατο να ήμαστε μ' αυτόν τον τρόπο αληθινά αγαθοί, αφού δεν θα είχαμε τρέξει οι ίδιοι με τη θέλησή μας προς το καλό και την αρετή, αλλά θα είχαμε παρασυρθή και υποστή μάλλον παρά ενεργήσει το αγαθό.

Έπειτα πώς θα χρησιμοποιούσαμε την ελευθερία της βουλήσεως, την οποία ελάβαμε για να διαφέρουμε από τα ζώα, που οδηγούνται από τα φυσικά ένστικτα και βαδίζοντας, μόνοι οι άνθρωποι, με τη θέλησή μας να έχουμε την ελευθερία σαν αφορμή επαίνων και στεφάνων; Εξ άλλου ούτε προς το Θεό ούτε προς τις χάριτες με τις οποίες αυτός προίκισε την ανθρώπινη φύση θα ταίριαζε το να μην καταπαύουν κάποτε οι αγώνες για την αρετή, αλλά να έχη αφεθή ο άνθρωπος να παλεύη ατέλειωτα, να μη γνωρίζη δηλαδή ποτέ κανένα τέρμα στους αγώνες.

Γιατί σ' αυτή την περίπτωση τίποτε δεν θα ήταν αθλιώτερο από τον άνθρωπο, αφού κάθετι άλλο έχει το σκοπό στον οποίον οδηγείται και το τέρμα στο οποίο πρέπει να καταλήξει. Γι' αυτό είναι απόλυτη ανάγκη να πιστεύουμε ότι ο Θεός εναπέθεσε στη φύση μας δύναμη για την αντιμετώπιση κάθε αμαρτίας κι έδωσε την εντολή να μετατρέψουμε εμείς τη δύναμη σε ενέργεια. Και τότε, αφού με τη χρησιμοποίηση των δικών μας μέσων θα γινόμαστε με τις δυνάμεις του ίδιου μας του εαυτού αγαθοί, θα πρόσθετε ο Θεός ό,τι εξαρτάται από αυτόν, θα ολοκλήρωνε έτσι μέσα μας τον αγαθό άνθρωπο και θα κατέπαυαν οι αγώνες και η σπουδή. Γιατί σε τι άλλο χρειαζόμαστε τους αγώνες παρά στο να προφυλαγώμαστε, όσο η αρετή είναι ακόμη μέσα μας ατελής, από το κακό που μας περιβάλλει και να μη στεκώμαστε πολύ μακριά από τις αρετές που βρίσκονται απέναντί μας; Ενώ τότε, όταν ο Θεός, το τελειότατο αγαθό, γίνη εξ ολοκλήρου κύριος των επιθυμιών μας και δεν αφήση μέσα μας τίποτε που να μην το γεμίση από τον εαυτό του, δεν θα υπάρχει κανένας κίνδυνος και καμιά -ούτε η παραμικρή- προς την αμαρτία μέσα μας ροπή.

Κατ' αυτόν τον τόσο μεγαλειώδη τρόπο ο Θεός εδημιούργησε τους ανθρώπους. Οι άνθρωποι όμως, ενώ τόσο καλή έλαβαν τη φύση από το πλαστοουργό εκείνο χέρι, και τόσο καλύτερη θα τη λάβαιναν, αν έμεναν πιστοί στις πρώτες δωρεές, τόσο πολύ τη διέστρεψαν, ώστε ούτε αυτά που είχαν διαχειρισθikan και ούτε χρησιμοποίησαν όπως έπρεπε ούτε, πολύ περισσότερο, μπόρεσαν να πετύχουν τα δεύτερα και πολύ ανώτερα, εκείνα που θα λάβαιναν αν αποδεικνύονταν καλοί οικονόμοι των πρώτων.

Και η δύναμη βέβαια κατά της αμαρτίας υπήρχε στη φύση και βρισκόταν μέσα σε όλους, κανείς όμως δεν τη μετέτρεπε σε έργο, ούτε υπήρξε κανείς που να έζησε χωρίς να αμαρτήσει. Αλλ' η αρρώστια ξεκινώντας από τον πρώτο άνθρωπο και προχωρώντας διά μέσου όλων κυριάρχησε σε όλους. Έμοιαζε έτσι να είναι φύση μας το κακό. Και η φυσική ομορφιά του ανθρώπου έμενε κρυμμένη κι ήταν μέσα στα αναρίθμητα ανθρώπινα σώματα ο άνθρωπος αφανής. Γιατί όλοι έκαναν χρήση των πιο κακών τάσεων της ψυχής και το αγαθό που υπήρχε μέσα της δεν φαινόταν πουθενά, αφού κανείς δεν ζούσε σύμφωνα με εκείνο.

6. Αλλά η πανάμωμη Παρθένος, χωρίς να έχη για πόλη της τον ουρανό, χωρίς να έχη γεννηθή από τα ουράνια σώματα, αλλά από τη γη -από αυτό το ξεπεσμένο γένος, που ξέχασε την ίδια του τη φύση- και κατά τον ίδιο με όλους τρόπο, μόνη αυτή από όλους τους ανθρώπους όλων των εποχών αντιστάθηκε από την αρχή ως το τέλος σε κάθε κακία.

Απέδωκε έτσι στο Θεό αμόλυντη την ωραιότητα που χάρισε στη φύση μας και

χρησιμοποίησε, αυτή μόνη, όλα τα όπλα και όλη τη δύναμη που έβαλε μέσα μας. Με τον έρωτα που είχε για τον Θεό, με τη ρωμαλεότητα της σκέψεώς της, την ευθύτητα της θελήσεως και τη μεγαλειώδη σωφροσύνη της έτρεψε σε φυγή κάθε αμαρτία κι έστησε τρόπαιο νίκης τέτοιο, που δεν μπορεί με τίποτε να συγκριθή. Με όλα αυτά φανέρωσε τον άνθρωπο τέτοιο που αληθινά δημιουργήθηκε, φανέρωσε δε και το Θεό, την άφατη σοφία και την απέραντη φιλανθρωπία του.

Έτσι αυτόν που παρουσίασε έπειτα, αφού τον περιέβαλε με ανθρώπινο σώμα, αισθητά στα μάτια όλων, τον αποτύπωσε και τον εικόνισε προηγουμένως με τα έργα της επάνω στον εαυτό της. Και ήταν δυνατόν από όλα τα κτίσματα διά μέσου αυτής μόνης «να γνωρίσουμε αληθινά το Δημιουργό». Ούτε ο νόμος αποδείχθηκε ικανός να φανερώση τη θεία χρηστότητα και σοφία ούτε οι γλώσσες των προφητών ούτε η τέχνη του Δημιουργού που αποκαλύπτει η ορατή δημιουργία ούτε ο ουρανός που διηγείται κατά τον ψαλμωδό «δόξαν Θεού» ούτε ακόμη η φροντίδα και η πρόνοια των Αγγέλων για το ανθρώπινο γένος ούτε τέλος κανένα άλλο από τα δημιουργήματα.

Γιατί μόνος ο άνθρωπος, που φέρει μέσα του την εικόνα του Θεού, όταν φανερωθή αυθεντικά τέτοιος που είναι, χωρίς να έχη επάνω του τίποτε το νόθο, θα μπορούσε να αποκαλύψη αληθινά τον ίδιο το Θεό. Αλλά ανάμεσα στους ανθρώπους που υπήρξαν ή πρόκειται να υπάρξουν εκείνη η οποία τα επραγματοποίησε όλα αυτά και διεφύλαξε κατά τρόπο λαμπρό την ανθρώπινη φύση ανόθευτη από κάθε ξένο είναι η μακαρία Παρθένος. Γιατί κανένας από τους άλλους δεν ήταν «καθαρός από ρύπου», όπως λέγει ο προφήτης. Και αυτό ακριβώς είναι εκείνο που βρίσκεται πέρα από κάθε θαύμα και προξενεί έκπληξη όχι μόνο στους ανθρώπους, αλλά και σ' αυτούς τους Αγγέλους και ξεπερνάει κάθε ρητορική υπερβολή: το πώς, ενώ η Παρθένος ήταν μόνο άνθρωπος και δεν είχε τίποτε περισσότερο από τους άλλους ανθρώπους, μπόρεσε να διαφύγη, μόνη αυτή, την κοινή αρρώστια.

Από το βιβλίο Νικολάου [νυν αγίου Νικολάου] Καβάσιλα, η «Θεομήτωρ (Τρεις Θεομητορικές ομιλίες)», των εκδόσεων της Αποστολικής Διακονίας. Κείμενο, μετάφραση, εισαγωγή, σχόλια Παναγιώτης Νέλλας.

<https://bit.ly/2Z28IGi>